

Handläggare
Linn Forssbeck
Telefon: 0850803397**Till**
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Nytt miljöprogram för Stockholm 2020-2023

Remiss från kommunstyrelsen KS 2019/1040

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnd överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat förslag om nytt miljöprogram för Stockholms stad, som ska gälla under perioden 2020-2023, till Spånga-Tensta stadsdelsnämnd för yttrande. Parallellt med miljöprogrammet har även *Klimathandlingsplan 2020-2023 För ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040* utarbetats.

Miljöprogrammet omfattar sju prioriterade mål som i sin tur består av 16 etappmål och förslag på indikatorer. Vissa av de sju prioriterade målen är tidssatta till 2030 och 2040 medan andra är mer långsiktiga. Etappmålen är målsättningar som ska uppnås under programperioden och beskriver hur staden rent kvalitativt ska nå måluppfyllelsen. Nämnder och bolagsstyrelser med utpekad genomförandeansvar för ett etappmål har ansvar för att i sin verksamhetsplan formulera mål, samt indikatorer och aktiviteter som syftar till att uppfylla miljöprogrammets mål.

Förvaltningen är överlag positiv till förslaget om stadens nya miljöprogram 2020-2023. Förvaltningen har sammanställt synpunkter på de etappmål som stadsdelsförvaltningen berörs av samt synpunkter på hur delmålen kan uppnås. Förvaltningen föreslår bland annat inrättandet av en central stödjande funktion för stöd inom kravställning i upphandlingsfrågor, inköp och avtalsskrivningar.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Vidare anser förvaltningen att drift- och underhållsfrågor behöver förtydligas vid anläggning av dagvattenanordningar i stadsdelsområdet samt ansvarsfördelningar kopplade till lokala åtgärdsprogram för grön- och blåområden.

Därutöver vill förvaltningen framhålla att grönkompensationsåtgärder behöver förstärkas när parkytor tas i anspråk för stadsutvecklingsprojekt.

Förvaltningen framhåller även behovet av en enhetlig policy i hanteringen av stadens koloniföreningar samt möjligheten till att ansöka om investeringsmedel kopplat till arbetet med biologisk mångfald.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden har erhållit en remiss med förslag till nytt miljöprogram för Stockholms stad med tillhörande bilagor samt ett tjänsteutlåtande från stadsledningskontoret. Förslaget har förutom till Spånga-Tenstas stadsdelsnämnd skickats till övriga stadsdelsnämnder, facknämnder, stadens bolag och till en rad berörda organisationer.

Miljöprogrammet är ett stadsövergripande styrdokument och utgångspunkten för handlingsplaner och riktlinjer som detaljerar genomförandet för måluppfyllelsen.

Yttrandet ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast den 31 januari 2020.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för kansli och kommunikation. Bedömning ur ett barnrätts- samt jämställdhetsperspektiv har gjorts och förslag till beslut bedöms vara neutralt.

Ärendet

Stockholms stads miljöprogram 2020-2023

Kommunstyrelsen har tagit fram ett förslag till miljöprogram för perioden 2020-2023. Programmet har tagits fram för möta Stockholms mest prioriterade utmaningar och målsättningar inom miljöområdet. Parallellt med miljöprogrammet har även *Klimathandlingsplan 2020-2023 För ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040* utarbetats. I programmet har ambitionerna höjts sedan föregående program, bland annat eftersom Parisavtalet och Agenda 2030 ställer nya innehållsmässiga krav på stadens miljöarbete. Bland annat lyfts nya perspektiv kring konsumtionens påverkan, innovation och inköp samt nya prioriteringar kring

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

resurseffektivitet, klimatanpassning och biologisk mångfald fram. För utpekade nämnder har även utsläppsbeting fastställts.

Miljöprogrammet fokuserar på de utmaningar som ligger inom stadens ansvarsområde, men inrymmer även målsättningar som kräver insatser från aktörer utanför stadens mandat och beslutsfattande. Ett fokusområde är bland annat utsläppen av växthusgaser. Staden har höjt ambitionen för klimatarbetet, dels med högre målsättning om utsläppsminskning och dels genom åtgärder som minskar konsumtionens klimatpåverkan. Eftersom staden på egen hand inte kan uppnå målen syftar programmet även till att stimulera, stärka samverkan och innovation med resterande delar av samhället. Bland annat tydliggörs näringslivets roll i miljöarbetet i programmet och former för samverkan ska utvecklas.

I en stad i tillväxt finns även utmaningar med att tillgodose alla intressen. Inom samtliga områden och i alla olika projekt kommer det därför att vara nödvändigt att göra särskilda avvägningar. Miljöprogrammet ska kunna bidra i arbetet med att utvärdera dessa avvägningar. De mål som anges på kort och lång sikt får löpande omprövas och kan skärpas ytterligare i takt med att styrmedel och ny teknik utvecklas.

Prioriterade mål

Miljöprogrammet omfattar sju prioriterade mål som i sin tur består av 16 etappmål och förslag på indikatorer. Vissa av de sju prioriterade målen är tidssatta till 2030 och 2040 medan andra är mer långsiktiga. Etappmålen är målsättningar som ska uppnås under programperioden och beskriver hur staden rent kvalitativt ska nå målluppfyllelsen.

Nedan redovisas de sju prioriterade målen;

- Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040
- En fossilfri organisation 2030
- Ett klimatanpassat Stockholm
- Ett resurssmart Stockholm
- Ett Stockholm med biologisk mångfald i väl fungerande och sammanhängande ekosystem
- Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö
- Ett giftfritt Stockholm

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Nämnder och bolagsstyrelser med utpekad genomförandeansvar för ett etappmål har ansvar för att i sin verksamhetsplan formulera mål,

samt indikatorer och aktiviteter som syftar till att uppfylla miljöprogrammets mål. Respektive nämnd och bolagsstyrelse avgör och beslutar därefter om de mest kostnadseffektiva åtgärderna. Miljömålen som brutits ner i nämndens verksamhetsplaner med tillhörande indikatorer och aktiviteter följs upp i samband med tertialrapporter och verksamhetsberättelser.

Miljöprogrammet sammanfattar *vad* det är för mål staden ska uppnå inom givna tidsramar. Tillhörande handlingsplaner så som till exempel *Klimathandlingsplan 2020-2023 För ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040* och *Stockholms stads kemikalieplan* beskriver *hur* staden ska arbeta för att uppnå dessa mål. De nämnder och bolag som har genomförandeansvar för etappmål ska därutöver tydliggöra utvecklande arbetssätt inom områdena samverkan, innovation, inköp- och upphandling och kommunikation i respektive verksamhetsplan. Arbetssätten ska fungera som strategiska verktyg för ökad måluppfyllelse.

Respektive nämnd ska utifrån miljöprogrammet och klimathandlingsplanen formulera en lokal miljö- och klimathandlingsplan för verksamheten vid sidan av verksamhetsplanen. Här kan respektive nämnds arbete beskrivas mer ingående utifrån de övergripande inriktningarna i miljöprogrammet och klimathandlingsplanen.

Synpunkter och förslag

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning ställer sig positiv till förslaget om stadens nya miljöprogram 2020-2023. Nedan gör förvaltningen en sammanfattning av de etappmål som stadsdelsnämnden berörs av samt synpunkter på hur delmålen kan uppnås.

Etappmål

Stadsdelsnämnden har genomförandeansvar i nedan etappmål inom de prioriterade miljömålen.

Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040

Etappmål

- Minskade växthusutsläpp – högst 1,5 ton CO₂e per invånare
- Minskad klimatpåverkan från konsumtionen

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Förvaltningen ställer sig positiv till att staden under programperioden ska införa verktyg för att beräkna, följa upp och minska klimatpåverkan från inköp av livsmedel och måltider. För att Spånga-Tensta stadsdelsnämnd på ett effektivt sätt ska kunna bidra till måluppfyllelsen bedömer förvaltningen att det finns behov av övergripande ramverk avseende formuleringen av

upphandlingskrav vid inköp. Vidare anser förvaltningen även att det finns behov av central stöttning i upphandlingsfrågor för kommande avtal. Förvaltningen vill därför framhålla vikten av inrättandet av en central stödjande funktion för att kravställningen i upphandlingsfrågor ska bli enhetlig i staden.

En fossilfri organisation 2030

Etappmål

- Minskade växthusgasutsläpp – högst 105 000 ton per CO₂e från stadens verksamheter
- Effektiv energianvändning

Stadsdelsnämnden har i egenskap av hyresgäst begränsad rådighet i att spara energi, detta eftersom de möjliga effektiviseringsåtgärderna främst omfattar mindre investeringar, så som exempelvis effektivare belysning och byte till energieffektiva vitvaror. Förvaltningen kan i regel inte genomföra större energieffektiviserande åtgärder på fastigheterna vilken medför begränsningar i att uppnå måluppfyllelsen. Vid verksamhetsanpassningar där stadsdelsnämnden är kostnadsansvarig beaktas alltid brukandet av energieffektiviserade produkter.

Vidare vill förvaltningen även framhålla att staden bör se över huruvida den belysning i den fysiska miljön som staden har rådighet över kan centraliseras. Detta för att skapa de bästa förutsättningarna för en enhetlig och effektivare energianvändning.

Ett klimatanpassat Stockholm

Etappmål

- Stärkt förmåga att hantera effekter av skyfall
- Stärkt förmåga att hantera effekter av värmebölja

Förvaltningen ser ett behov av att bredda och utveckla användningen av de karteringar av riskområden för skyfall som finns, och som tas fram framöver. Vid anläggande av dagvattenanordningar inom stadsdelsområdet måste driften säkerställas innan genomförande. Förvaltningen har begränsade möjligheter att ta över driften inom ramen för nuvarande driftavtal. Dagvattenanläggningars funktion måste således säkerställas genom helt eller delvis centraliserad drift. Stadsdelsförvaltningen vill poängtera att åtgärder och investeringar för omhändertagande av skyfall ofta kan vara multifunktionella, men att det kräver tydliga ansvarsfördelningar avseende drift och underhåll.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Därutöver vill förvaltningen framhålla att grönkompensationsåtgärder behöver förstärkas när parkytor tas i anspråk för stadsutvecklingsprojekt. Stadsdelsförvaltningen ser behov av att tydligare vara en del av arbetet vid beslut om kompensationsåtgärder i centrala projekt.

Ett resurssmart Stockholm

Etappmål

- Minskad resursanvändning och klokare konsumtion
- Ökad recirkulation av materiella resurser inom staden

Nämnden har i nuvarande driftavtals utformningar begränsade möjligheter att kravställa cirkulär konsumtion i gällande driftentreprenader. För att stadsdelsförvaltningen ska kunna nyttja cirkulär konsumtion krävs utrymme för hantering och lagring av produkter och material. Vid kommande upphandlingar behöver lagring av material och produkter vara en del av kravställningen. Förvaltningen vill även poängtera att stadsdelsnämndernas driftbudgetar måste följa den ökade kostnad som cirkulär konsumtion i vissa fall medför.

Stadsdelsförvaltningen ser även ett behov av stöd från miljöförvaltningen vid utformandet av informationsinsatser till allmänheten.

Ett Stockholm med biologisk mångfald i väl fungerande och sammanhängande ekosystem

Etappmål

- Upprätthålla funktioner och samband för biologisk mångfald i stadens blå och gröna infrastruktur
- Ökat genomförande av förstärkningsåtgärder, ekologisk kompensation och naturvårdsskötsel
- Ökad andel livsmedel och varor i stadens inköp som gynnar biologisk mångfald
- Förbättrad vattenkvalitet i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Stadsdelsförvaltningen ställer sig positiv till arbetet med framtagande av lokala åtgärdsprogram för både grön- och blåområden. Förvaltningen ser dock ett behov av tydlighet avseende ansvarsfördelningen för de efterföljande driftåtgärderna. Det är av vikt att fastställa resurser för de driftåtgärder som tas fram i skötselplaner samt att det ges möjlighet att söka medel för

extrainsatser som ligger utöver stadsdelsförvaltningarnas driftuppdrag.

Förvaltningen anser att det bör vara möjligt att ansöka om klimatinvesteringsmedel för projekt inom biologisk mångfald. I och med att det är en del av de sju prioriterade miljömålen behöver det skapas förutsättningar för utförande förvaltningar att genomföra projekt som främjar den biologiska mångfalden.

Förvaltningen vill särskilt framhålla behovet av en enhetlig policy i hanteringen av stadens koloniföreningar. För att bibehålla livskraftiga bestånd av pollinatörer är det viktigt att bekämpningsmedelsanvändningen minskar. Stadsdelsförvaltningen har identifierat ett behov av uppföljning och tillsyn vad gäller nyttjandet av bekämpningsmedel på koloniområden, men även informationsinsatser och åtgärder kopplat till spridning av invasiva arter.

Ett giftfritt Stockholm

Etappmål

- Minskade nivåer av skadliga ämnen i varor och kemiska produkter

Förvaltningen ser svårigheter med att uppnå måluppfyllelsen om att kraven på miljöbedömning av kemiska produkter i bygg- och anläggningsprojekt ska öka avsevärt. På grund av att förvaltningen under programperioden ska påbörja upphandling av nytt driftavtal inom stadsmiljö finns inte Byggvarubedömningen (BVB) med i befintligt avtal. Implementering av BVB samt berörda åtgärder inom *Stockholms stads kemikalieplan* och *Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast* ska dock inkluderas i kommande driftavtal för att öka medvetenheten om vilka kemikalier som finns i stadsdelsförvaltningens verksamhetsområden och hur vi ska minska förekomsten av dessa.

Fredrik Jurdell
Stadsdelsdirektör

Jonas Eliasson
Avdelningschef

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Bilagor

1. Följebrev
2. Remissunderlag – Miljöprogram för Stockholms stad 2020-2023.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Fredrik Jurdell, Stadsdelsdirektör	2020-01-24
Jonas Eliasson, Avdelningschef	2020-01-22